

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Τ Α Π Α Ι Δ Ι Α

Τό Θεό τού έβγαλε όσπου νά τόν καταφέρει νά πη τό «Ναι». Από κειρό τόρα τόν τριγυρίζε και ποίεγε για τήν καλή ζωή τού παντρεμένου, για τό άσχημα τόν γεροντοπαλιάρημον γερατιά, για τήν εύτυχία της οικογενειακής έστίας, για τό κεφαλάκια των μικρών παιδιών, που θα ζωογελούνε διπλα του, όπωσ τό Χερουβείμ στο Σαβαώθ, για τό βάσανα και τήν κρού των ανέπαντρων μοναξιά. Φτιάγε μονάχα νά βρη για σύντροφό του ένα καλό κορίτσι... Και τό κορίτσι είνε έτσιον. Ούτε παραγγελία νά τόναι... Η Μελομένη τού Ξαρή, Κορίτσι, ποσος, θησαυρός... Νόστιμο, γλυκογέλαστο, καλοδοχομένο, κορίτσι από σπίτι.

—Τ' άλλο τό πόδι, κύριος, εφό- νασε ό λούστρος.

Νοικοκυρούλα, δά, με τ' όνομα. Αήθη κραταίε κοτζά μου σπίτι στα χερσάκια της. Αήθη σπυροίε και μαγεροέτι. Αήθη κνίταίε τόν πατέρα της και τό μικρά της τ' αδέρφια. Παιδεμένο και νοικοκυρεμένο κορίτσι, γιατί όρφάνεψε μικρό. Μπαίνεις στο σπίτι της και λάμπει από τήν πίστρεα. Βλέπεις τ' αδερφάκια της και υποσχοδόλωνε καθάρα, σαν τό λουλούδι... Τέτοιον κορίτσι, μάλιστα!... Μυλιόμεινο, γλυκομύλιτο, είταίε, κι ήποταχτιό, σαν νά τό έβρισκε ο Θεός για σένα!... Έλα, μίη καταραμένο, πέσ τό σναί... Μή δισχνής τήν χύη σου!... Άνιτ ν' άνοιχες σπίτι, να γίνης άνομολος και σ' ή... Νά κάνης παιδιά να σέ γεροκομοσιν, ν' άφήσης τ' όνομά σου, μή σβόστη, σαν τόν καταραμένο τ' όνομα. Έλα, πέσ τό σναί, ή θές να σέ παρακαλόυνε!...

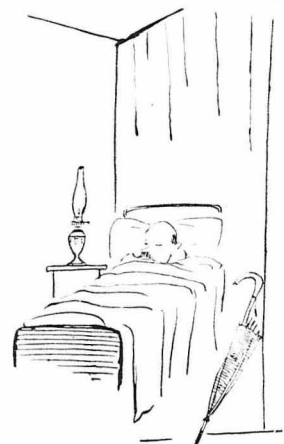
Πές και πέσ και πέσ λοιπόν, στο τέλος τόν καταφέρει.

Και τό έλε, Αποφάσισε.

— Άνιτε, με τή βοήθεια τού Θεού! Τί να έκανε; Γραμματέας τόσα χρόνια, γυροζόντας από τήν μια πόλη της Έλλάδος στην άλλη μονάχος, με δυό ξεροές βαλίτσες κι ένα πανοφυο παραμαχαλά!... Ζωή Ξερη κι άπονομαχί. Ούτε τή ζέστα τού σπιτιού, τόσα χρόνια τόσα, γνώρισε, ούτε τή γλεμάδα τόν γιωρτόν!... Τό καφεμένο σπίτι του κι οί δρομιο συντροφιά του!... Θα ήθελε ένα σύντροφό στη ζωή του κι αυτός, μα έλα πάλι που φοβόταν κι' έδιόταζε... Νά πάρη μια γυναίκα, μα ξέρει τί διάλογο θα βρη!... Άν έβγαυε καλή, καλά, μα άν ήταν καμιά δικτοτραμμένη;... Τώρα λέφτε στο άδειανο, στο κρηό τό κρεβάτι του, αλλά έχει τό μυαλό του ήσυχο και τό κεφάλι του χωρίς σκοτούρες!... Έλα βουίς αϊριο που θα κάνη παιδιά... Φωνές, κακό, έγνωσε, φασαρίες, ξεόδα, μιανόρες, σχολεία, άταξίες, συντροφικές καζές, Θεέ μου, φτιάξε με!... Τώρα δέν έχει παρό μονάχα τήν διατρέλα του... Όσοι τήν άποδέσει, θα καθήρη!... Μα τό παιδί είνε ό διάβολος, μέσα σ' ένα τριανταφύλλεινο σωματάκι, κι ή γυναίκα ένας άλλος διάβολος μέσα σ' ένα σινιολπέτι!...

Τό άφησε ή μάνα του όρφανό και παιδεμένο!

Μόνος του μέσα στο κρηό και γυμνό δωμάτιο.

— Μιά στιγμούλα μονάχα, να λουστράρω τά παπούτσιά μου, είπε ό γραμματέας. Και καθήνον στον καφερέ άτ' έξω. — Λούστρος! — Έφτασσερες!...

Ντοιά! Ντοιά! Ντοιά! Ντοιά! ό λούστρος τή βοήθεια έλάνο στο κασελλά του. —Τό άλλο!

Κι' ό κ. Άριστοκλής Τζερεμής τοιμάστρε να βάλη τό άλλο τό ποδάρι επάνω στο κασελλά, όταν σκαψός, μοιρομορίζοντας και με σηκωμένο τό μαζά, πέφασε μπός τους ό κρηό Πανάγος ό Μεριμνέντες, σαν να τόν κινηγούσανε.

— Έ, κρηό Παναγή, φώναζε ό Ντίνος ό Γιωργαζής, για ποή με τόση βία, έλα να πής έναν καφέ!...

Έβριζε, φουσκονε και δέν ιταροδνε να σπυρατίση μέσα του τό μεγάλο νεό του σερκοσείου. Ήθελε να τό πη, να τό διαλαλήρη, να τό σκορπίρη σ' όλον τόν κόσμο, στον υτιονιά, να τ' ακούρη όλο τό χωριό, να τόν θιασάσινε για τήν μεγάλη του εύτυχία.

— Κάτσε, κρηό Παναγή, τί έχεις σέ και μοιρομορίζε, νοικοζύρη; άνδρόποτος, με σπύτια, με άμπελια, με παιδιά και τό καλύτερο μαζάκι στο ζωριό;

— Τί τά θέλω σαν τά έξω! μοιρομορίζε ό κρηό Παναγής.

— Όχι δά, Όσο ζής, θέ να τά έχης σέ και σαν Θεός να ήν τό δόση—πεθάνης, θα τά χαρούνε τά παιδιά σου.

— Τά παιδιά μου! είπε άνατινασόμενος ό Παναγής, σιάχτη και χωραχτός να γίνου!...

Κι' έταίτα πρόσθεσε, σαν να μιλάγε με τόν έαυτό του:

— Παντρέφου, λέει, έταίτα, να κάνης παιδιά, να ίδης γηροκοσείο κι' άνάπαρη!...

Κι' είσε όλο τό παράπονό του.

Αυτίεψε σαν τό σναί, καπίσε σαν τό καματερό τό βόδι, ν' άποτήρη μια περιουσία κι' αυτός, να ίδη άνάπαρη στα γηρατιά του. Παντρέφτηκε κι' άποτήρη παιδιά, ξεόδεγε για δάιτα, έφρεξε, σκοτόθηρε για να τά γλυτόση άτ' τό στρατό, να κάνη ότι του ήθετοσαν. να μίη τους λείρη τίποτε!... Κι' όταν πια γέφασε και κατάλαβε πως ή δουλειά γίνονταν βαρειά, πουλό βαρειά κι' αυτόν, παράδωσε τό μαζάκι στα παιδιά του, για να καθήρη κι' αυτός να ξεκουραστή. Κι' ήτανε τόρα κάθε μέρα και τάβλεπε και χαρούνε τόν κόπον του και τόν βασάνον μαζό ή-λόκληρη ζωή, τόν καρπό. Και όσν πατέρας που ή-ταν και νοικοζύρη και της περιουσίας ό δημισυρόζ, καθότανε εκεί κοντά στον υπεζαχτά κι' άνοιγε να πέτνον τά νομιστάκια και να ή-χορν, σαν θεία μοσική για δάπτον. Άνοιγε να γεμίρη χρήματα ό «μπεζαχτάς» και γεμίσε συγγωνός ή φρηή του ικανοποίησι και αγα-λίσιος μεγάλη. Κι' έβουε τά χέρια του και χάιδε τήν εισπραξι, σαν να χάιδε όλη τήν κομισατική και πολυβασιανμένη τή ζωή του, τή ζωή του πέφασε, που ύπόφερε κι' άπόλασε, για να καταλήρη στο εύτυχισμένο αυτό τέλος! Κι' εκεί που ξαναζόσε κι' άποτάμιασε τους κόπον και τά καζάντια του, πλησιάζει έξαφνα τό παιδί του και τό λέει:

—Δέν τήν θέλω, είπα... Φεύ γω... Δέν τήν παρίνω... Δέν τό λέω τό «ναι»!...

— Μακροιά, πατέρα, άτ' τόν υπεζαχτά, για να μη μάς κάνης, εκείνο που σου ζάναμε κι' έμειτο! Και έφργε σκαψός και μοιρομορίζοντας και με σηκωμένο τό μαζά, σαν να τόν κινηγούσαν.

— Παντρέφου έταίτα, για να ίδης παιδιά, να ίδης γηροκοσείο κι' άνάπαρη, για να θερμαχής!...

Ό Γιωργαζής ξεροκατάπινε, αζούγοντας όλη αυτή τήν ιστορία. Τήν είχε άβδη. Τί του ήθε να τόν καλύτερη, τό γηροκοσείο, να τού προσφέρη καφέ; Τή στιγμή αυτή, ό καφεζής, κρηό Μανουλάκης, που στέκοτανε με τό δίσκο φορτωμένο με ποτήρια και

—Παράπονο, λέει, έχω; είπε ό γέρο καφεζής.

καρέδες στο χέρι, κι' άκουσε τόν κώδη Παναγή, άπίθωσε και τούτος τα φλυτζάνια και τ' ά νεροπόληρα, και παρασημαίνοντας, σάν να τόν ρώτησαν :

— Δίωχο έχει ο κώδης Παναγής, καλύτερο ξεροδς κι' άπομόναχος, παρό παιδιά στον κόσμο...
 — Παράτονο έχεις και συ από τό γινό σου ; τού ελεπε θυμωμένα ο Γιωργαλής.

— Παράτονο, λέει, έχω ! ελεπε τό γέρο καρετζής. Και τί να έχω, άν δέν έχω παράτονο κι' εγώ, κι' άν δέν βαρυγκομισώ !... Για κούτα, γιά κούτα τί άπόλαρα που έκανα παιδιά, που δούλεψα στον κόσμο, που ίδρωσα, που μόχθησα γιά δαύτα !...

Και έδειχνε τό κοντοελασμένο του ποκάμισο, που με χονδρές κλωστές τό ελεπε κακοροάει μόνος του, με τ' ά γεροντικά του χέρια, που έστριμαν, έδειχνε τή χροστή τήν παταούτα του, που τής ελεχαν πέσει τ' ά κομμάτι, τις κάλτσες του που ήσαν τρούπιες, τ' ά χάλια του, που ξεσκόλιαδα πέφταν από πάνω του...

— Και τί ήθελες, τού ελεπε πάλι με θυμό ο Γιωργαλής, ο γυιός σου, κοτζάμιο άντρας, να σέ ρωτή ;

— Όχι, δέν ήθελα αυτό, παρό μονάχα τήν καλή του γνώμη όταν τού ελεπα, σάν πατέρας κι' εγώ : « Ελεα, βρε παιδί μου, να βοήθς γάννα καλό κορίτσι γιά να παντρευτή, να βάλουμε και μεζς μι' ά γυναικά στον σάτι να μ' άς περιποιηται και τούς δυό ». Ξερες λοιπόν τί υπο άπορώθη ;

— Τι ;
 — Μέ τ' ά καλό σου είσαι, πατέρα, που θ' ά κάνω εγώ ύπηρέτ' ά σου τή γυναικά μου !...

Μι' ά σωστή βαρειά άκούοθησε τ' ά λόγια αυτά του γέρο Μαυολάκη. Κι' ο λούστρος, άκούα κι' αυτός, σταμάτησε τό γράλιμα και έμεινε άκούοντας, με τή βούρτσα στον χέρι...

Μ' ά ξαρκικά μι' ά δυνατή φωνή άκούοθησε, κι' ένας άνθρωπος τινάχτηκε κι' άρχισε να φεύγει, σάν να τού ελεχαν βάλει κέφτι.

— Δέν τήν παίχτω !... Δέν τήν θέλω !... Δέν παντρεύομαι !... Καλό γηρος θ' ά πάω να γίνω !... Δέν τό λέω τό « να » !... Ξεφρόνις.

Ήταν ο γοαμματέας που έφευγε, σάν να τόν ζινγαρούσαν. « Ψεφνε κι' έσογες !

— Δέν τό λέω τό « να » ! Δέν τό λέω !...

Έτρεχε κατά τό γραφείο του, με τήν άραχ τού ενός ποδιού τ' ά πανταλονιού του γυρισμένη και τό ένα παπούτσι μονάχα γυρισμένο...
 — Όρσε ! γύρισε τώρα και φώναζε άφωνα στους δυό γέρους ο Γιωργαλής, ποχών σταθεί άνανθοι και βλέπανε, χωρίς να καταλαβαίνουν τίποτε !...

... Όρσε και σε σ' άς και σ' ά τα παιδιά σου, κι' ά σε μένα που σ' άς πέτυχα εδώ !... Όρσε !...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΔΟΥΜΑ ΠΑΤΡΟΣ

Όλοι οι άνθρωποι, τούς όποιους ο Δουμάς ελεχε ενεργητήσει, εκτός από ελελάχιστες ξεξαφροσεις, τού φρέθησαν με τήν πιο μάση αγαριστία. Τού έκανε συνελός μεγάλη εντύπωση ή ευγνωμοσύνη κι' ή αγαθήτης μεριζών άνθρωπων.

Κάποτε, παρακάλεσε τόν γοαμματέα του να πάη ένα γοαμίμα στον κριτικό Φιορεντίνο και να περιμένη να πάη άπάντησι. « Υστερ' από μι' ά ώρα, ο γοαμματέας του τού έφερε τήν άπάντησι. « Ο Δουμάς τήν εδιάβασε, και γυροίζοντας προς τούς φίλους του τούς ελεπε :

— Να ένας άνθρωπος, τόν όποιον έσωσα από τή φτώχεια, τόν όποιον ενεργητήσει με κάθε τρόπο. « Ε, λοιπόν, θ' ά τό πιστεύετε ; Ο άνθρωπος αυτός όταν τού ζητώ να μου κάνει κανένα χατήρι... δέν του τό άρνείται ποτέ !... »

***

Προσπαθούσαν κάποτε να παρηγορήσουν τόν Δουμά γιά τό θάνατο ενός συγγενούς του, τόν όποιον αγαπούσε υπερβολικά.

— Ελενε περιττό να με παρηγορήτε, άπάντησε ο Δουμάς. Τό γεγονός, ότι δέν μπορώ να κάνω κι' άλλωδώς στην περίπτωση αυτή, με παρηγορεί άρεκέτα...

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

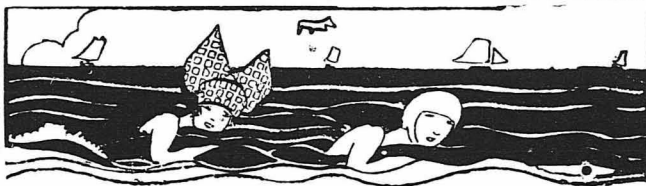
Η τραγανία τών μεγαλόμυών άνδρων, ελενε χειρότερη από τήν τεργανία τών βασιλέων.

Φ ρ ε ι δ ε ρ ί ζ ο ς Β'

— Ευτυχισμένοι λαοί που δέν έχουν ιστορία και ή δημοκρατίας που δέν έχουν μεγάλους άνδρας ! Β α λ τ ο υ θ

— Για να μπορέση κανείς να κινή τούς άνθρωπους, πρέπει να ζήσει μαζί τούς σε καιρό έπαναστάσεως.

Κ α ς τ α ε λ

ΤΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΨΑΡΙΑ ΠΟΥ... ΤΡΑΓΟΥ ΔΑΝΕ ! ! ..

Τι διηγούνται οι θαλασσοπόροι. Η μουσική τών ψαριών. Υπερβύρχεις συνκυλίες. Τυμπανόκρουσις και μουγγύριματα. Η « τριγίλη » τών ελληνικων θαλασσών. Μι' ά ξευπηνη, αλλά δυσκολεσφάρμστη σκέψις. Τό ψάρι που κλακει σάν μορδ.

Πιός θ' ά τό πιστεω ότι τ' ά ψάρια, με τ' ά όλοια συνήθως παρομοιάζουν τούς άνθρωπους, όταν βελονε να παραστήσουμε τήν άπολήτη σιωπή τούς, δέν μένουν άφωνα και ότι μάλιστα όρισμένα άτ' αυτά... κελαιδούν ;

Τή γνώμη αυτή τήν επιβεβαιώνουν άρεκέτοι περιηγητά τών μακρων θαλασσών και άπό τις μαρτυρίες τών άναφερόμε παρακάτω τις κριότερες :

« Ο Πρωάγεο, π. χ., διηγείται ότι, ενώ διέπλεε έναν ποταμό τής ήψου Βόρνεο, άκουσε να θγάνει μέσ' άτ' τ' ά βάθη τών νερών μι' ά ιδιόακριτη μουσική, ή όποια άλλοτε πλησιάζε κι' άλλοτε απομακρινόταν. Άλλοτε ήταν δυνατή και βαρειά και άλλοτε χαμηλή και γλυκειά. Ο ξεξερινητής έμεινε εκστατικός. Θέλοντας δε να μάθη τήν προέλευσι τής μουσικής αυτής, έφωτισε τούς ιδαγενοίς, οι όποιοι τού άπήτησαν ότι τραγουδούσαν τ' ά... ψάρια, και μάλιστα όρισμένο είδος ψαριών.

« Ο διάσημος θαλασσοπόρος Ουμβόλδος πάλιν διηγείται, ότι σε κάποιο ταξείδι του στα παράλια τής Αφρικής, άκουσε μια περίεργη μουσική, ή όποια έμοιαζε σάν να προήρχετο από ήχους αλών και τυμπάνων και ή όποια διήρχεσε δυό ώρες περίοιου, προκαλώντας τόν τρόμο στους ναυτες του. Τους ήχους αυτούς τούς προκαλούσαν διάφορα ψάρια, άγνωστα στις δικές μας θάλασσες.

« Ο Αμερικανός άξιοματικός τού ναυτικού Τζων Βάιτ άναφέρει ελεπίση, ότι παρετήρησε τόν ίδιο φωνόμενο στο Καριπότ. Ένώ ταξείδευε άκουσε ξαρκικά ήχους χαμπάνας, κοσμιούς βατραχών, μουγγύριματα άγελάδας !...

« Ο ιδαγενοής διερωτηνός του, τόν όποιο ρώτησε γιά τό άλλόκοτο αυτό φωνόμενο, τού έξηγήσε ότι ή περιεργή αυτή συναντία όφειλταν σε μερικά μεγάλα και στρογγιλιά ψάρια, τ' ά όποια προσκολλόνται επάνω στις πέτρες με τό στόμα τους και τρίζουν δυνατά τ' ά δόντια τους, παράγοντας έτσι διαφόρους ήχους.

Στις όχθες τού Ατλαντικού Ωκεανού προς τό μέρος τής Αμερικικής, ύπάρχει ένα είδος ψαριών, τ' ά όποια ονομάζονται « Ταμπούρι » και τ' ά όποια βγάζουν ένα διαμυνοϊδή ήχο, που φτάνει σ' άρεκέτα μεγάλα ύπόστασι.

Επίσης, κατά τή μαρτυρία τού ξεξερινητού Θόμοσον, στα γλυκά νερά τού Ρίο Μάτζ και τού Ρίο Μολένο τής Αφρικής, ύπάρχουν μερικά ψάρια που... τραγουδούν και γι' αυτό ονομάζονται άτ' τούς εγγχωρίους « Μουσικοί » ή « Ξερίνηες ».

Ένας άλλος περιηγητής, ονοματι Λεμεϊλ, ο όποιος επέρασε κάποτε τόν πορθιό τού Γουιέτς, περιγράφει ως εξής μι' ά... ιχθυοσυναυλία που άκουσε εκεί :

« Καθένα ψάρι, γράφει, παράγει μονάχα μι' ά νότα, αλλά διαφορετική κάθε φορά και άπό τό σύνολο τών ποικιλων αυτών ήχων σχηματίζεται μι' ά μοναδική κακοφωνία !

« Τα ψάρια που ψάλουν και' αυτών τόν τρόπο, ονομαζονται άπό τούς ιδαγενοίς « Μαχοϊράν », έχουν μήκος έναμιση μέτρο, ελενε ύποπράσινα κατά τό χρώμα και γύρω από τό στόμα τους φέρουν κοντά μουστάκια ».

Άλλά και στις δικές μας θάλασσες ύπάρχει ένα ψάρι που ονομάζεται « Τριγίλη » και παράγει άπό τ' ά βάθη τού νερού έναν ήχο, κατ' ά τού μάλλον και ήτιον ισχυρό.

Κάποιοι μάλιστα φρεσιόφιης συνέλαβε τήν ιδέα να μεταχειρισθ ή αυτό τό ψάρι ως « κρ' αχη » γιά τό ψάρεμα, όπως γίνεται και με τ' ά ποικιλιά. Άλλά ή ιδέα αυτή εγγκατελειφθη, γιαιτί ήταν δύσκολη στην εφαρμογή της.

Υτάρχουν όμως και άλλα ψάρια, τ' ά όποια άν δέν κελαιδούν, παράγουν όμως έναν ήχο που διαφεύδει τήν γνώστη φράσι περί τής σιωπής των.

Μεταξύ τούτων συγκαταλέγεται και τό ψάρι, τό όποιο ελεγνωστό με τήν επιστημονική όνομασία « Ενυδρος ή άλεκτορίς », τό όποιο ανεβάσει κατά διαλείμματα τό κεφάλι του έξω από τό νερό και βγάζει μια φωνή θρηνητική, παρόμοια με μι' άκού που σκούζει...